

Inter mœrentes, orantes, opperientes
Evasit volucer, carnis ceromate [visco] liber.

LV.

Postquam membra sacro tumularunt sacra se-
[pulcro,

Indusias sumpsere sibi fratres venerandi :

Interulamque puer sancti sudore madentem

Corripuit, normatrici [abbatissæ] tulit atque
[beatæ;

Quam sibi flamineo [velo] sociaverat apte verendo

Egregius heros, redimitam castificando.

Hanc adit organico membris deserta vigore

Clinica, suppliciter poscens se tangere posse.

Pavit secretum depromere virgo fidele.

Tandem compatiens miseræ subnixæ petenti,

Vinxit, aquis vestem, meruit quibus illa salutem. ■

Post hæc bachantes dementi pectore quidam.

Vulcanum [ignem] tecto, quo transiit ille, adhibe-
[bant.

Sed vis defuncti viventem terruit ignem :

Sævos mitificans, virtutis et omina monstrans.

Annua bis senos confecerat orbita menses,

(350) *Apopompæo*, id est liberatori.

(351) Id est Odo Cantuariensis antistes, cui Frigedodus carmen istud nuncupavit. Sic ergo poeta *Breviloquium Vitæ*. S. Wilfridi claudit in codice Cottoniano, in quo errata fere eadem quæ in Corbeiensi reperiuntur, insertis capitulorum lemmatibus, quæ in Corbeiensi exemplari antiquiori desunt. Cottonianus liber pro *Balthild* mendose habet *Brunhild*, quæ annis bene quadraginta ante id tempus occubuerat. Ad Odonem quod attinet, nulla mihi videtur fuisse ejus scriptio de S. Wilfrido præter Frigedodi poematum, quod ipse condidit curavit. Id colligitur ex ipsius epistola, sane per quam salubrosissima quæ Frigedodi carmini in quibusdam codicibus præfigitur (*vide supra hujus tomi col. 945*) sub hoc exordio: « Orthodoxæ fidei famulatio ancillatis, eidemque ecclesiastico antistantibus proposito quaquaversum orbis, tam instantibus, quamque futuris, Odo Dorobernicarum

A Subsidibus patris ex omni regione coactis,
Cum miranda nimis fulserunt signa sub astris.

Quærebant etenim quis tot pastore vacantes

Excipiat caulas, et ovilia tanto reservet.

Hesperus aeriis sed jam densaverat umbras,

Pernox cura fratrum cum cælum respicit altum.

Emicuit cyclus tenebrosa per astra coruscus

Ceu matutinos ignires Phosphorus ortus.

Canduit hic radius monachum cœnobio circum

Officiose, vias, visus liquisse polinas.

Hinc patuit, Domini quia constat vinea firmis

Oratu Wilfridi ævum stabilita gigantis.

Mox apopompæo (350) grates persolvere summo

Accelerant, normenque Patris constanter honorant.

Fistula rurestris cecinit prothemata cavis,

Callosas cani Meligor velut excola sannas,

Enervi trutinans exotica dogmata [dogmata] ple-
[ctro.

Nunc oleate mihi faveas industrius Odo (351).

Ut natum retuli stemma tum maxime clusi.

Non epistasin capit, ecstasinque veretur.

Pagina, Lector, ave: tibi cætera carpe tuapte.

opilio ovillarum, » etc. Epistola tota Frigedodi genium sapit, eoque tendit, ut de translatione reliquiarum S. Wilfridi, deque ejus vita metrica faciat vita fidem. Nihil in ea historicum reperias præter paucula quæ sequuntur: « Igitur venerabilimas beati confessoris Christi Wilfridi reliquias indecenti senticosæ voraginis situ marcidas, imo (quod dictu quoque meticulousum est) prælatorum horripilatione neglectas, cum inde, favente Deo, scilicet a loco sepulcri ejus, quidam transtulissent, reverenter excepi atque intra ambitum metropolitanæ, cui gratia Dei præsideo, ecclesiæ collocavi, præsertim cogente illo evangelistæ testimonio, meo videlicet apologetico: quia *ubicunque fuerit corpus, congregabuntur et æquilæ*. Itaque tantæ tamquæ dignæ affinitatis delectatus vicinitate, et editiore eas anthea decusare, et excerptis de libro vitæ hujus flosculis novo opere pretium duxi carmine venustare. » Hæc satis superque satis.

ANNO DOMINI DCCCCLXIII.

JOANNES PAPA XII.

NOTITIA HISTORICA.

(Apud Mansi, Conciliorum amplissima Collect., tom XVIII, col. 447).

Joannes, Alberici illius qui urbi dominabatur filius, apostolicam sedem invasit anno Domini 965 tempore Constantini VIII imperatoris et quanquam hinc legitima ætas aliaque omnia deessent quæ in legitimo pontifice requiruntur, tamen accedente postea consensu totius cleri visum est hunc potius esse tolerandum, quam Ecclesiam schismate aliquo, quod alioquin exortum fuisset, dividendam. Cumque universa Ecclesia catholica sciret minus malum

C esse, caput quantumlibet monstruosum proferre, quam unum corpus in duo secari et duobus capitibus informari, eundem toto orbe terrarum tanquam verum et legitimum pontificem venerata fuit. Hic revera primus et inventus qui sibi nomen mutavit, quique ex Octaviano, pro mutata non exuta tyrannide, voluit Joannes nominari. Ob emporale Urbis dominium Albericus pater filium suum Octavianum nominaverat: ille contra, pontificatum et spirituale

dominium totius orbis consecutus, spirituali nomine hoc Joannis appellari voluit. Idem juvenili ardore spirans minarum et cædis, collecto exercitu copiisque auxiliariis ex Spoletano ducatu conductis, adversus principem Capuanum nomine Pandulphum bellum movit : cui cum ille Salernitanorum ope et auxilio fortiter resisteret, ad propria redire pacemque per legatos petere coactus fuit. Hujus tempore Berengarius, solutus timore defuncti Luithulphi filii Ottonis, qui ad coercendam ipsius Berengarii tyrannidem in Italiam missus erat, per universalem Italiam impune grassabatur, et profana simul et sacra absque delectu devastabat. Qua de causa Joannes papa, tyrannidem illam non amplius ferens, legationem misit ad Ottonem regem Germaniæ, suppliciter, auctore Luitprandro, litteris et signis regem orans, quatenus pro Dei amore sanctorumque apostolorum Petri et Pauli, quos delictorum suorum cuperet esse remissores, se sibi commissam sanctam Romanam Ecclesiam ex suorum inimicorum faucibus liberaret, ac salutem et pristina libertati restitueret. Cumque idem eodem tempore auctore Deo Mediolanenses per deputatam legationem petivissent, Otto, antequam e Germania recederet, Wormatiæ comitia habuit, in quibus filium suum Ottonem, ex Adelheide genitum, creavit regem, eumque Wilhelmo Moguntino archiepiscopo ex alia uxore filio nutriendum commisit, præstitaque per juramentum fidelitate et securitate sedi apostolicæ, de futura successione in Romano imperio ejusque juribus ac titulis promissionem accepit. His præviis rex piissimus, inquit Luitprandus, collectis copiis in Italiam percitus venit, tantoque Berengarium atque Adelbertum celerius expulit, quanto evidentius constat quod commilitones Petrum et Paulum sanctissimos apostolos habuit. Postquam ablata suis quæque dominis restituisset, anno Christi Redemptoris 962, qui erat septimus annus pontificatus Joannis, Romam venit, ibique magno cum honore miroque ornatu et apparatu susceptus a pontifice cum applausu totius populi imperator et Augustus vocatus et ordinatus, unctionem imperii suscepit. Quæ vero post hæc legitime peracta Joanni papæ restituerit, quæque dono ille Ecclesiæ Romanæ adjecerit, indicat ipsum authenticum donationis diploma, quod aureis litteris ex-

A ratum Romæ in castello S. Angeli asservatur. Pro gratia referenda pontifex omnesque Urbis optimates supra corpus beati Petri jurarunt se nunquam Berengario atque Adelberto auxiliaturos ; atque ita imperator Roma discedens Papiam se contulit.

Interea Joannes pontifex ad defectionem sollicitatus, immemor juramenti præstiti, Adelberto se conjunxit. Quod cum imperator per nuntios undique redēntes verum esse intellexisset, Luitprandus eum dixisse scribit : « Puer est, facile bonorum immutabitur exemplo virorum : spero eum objuratione honesta, suasionem liberali facile ex illis sese emersurum malis. » Cum hac de causa imperator Romam rediisset, papa simul et Adelbertus aufugerunt. Cives vero, inquit Luitprandus, sanctum imperatorem cum suis omnibus in Urbem susceperunt, fidelitatemque promiserunt : hæc ad dentes firmiterque jurantes nunquam se papam electuros aut ordinaturos præter consensum atque electionem domini imperatoris Ottonis Cæsaris Augusti, filiique ipsius regis Ottonis. Post triduum quam Romam venisset, auctoritate Ottonis habita est pseudosynodus, qua Joanne in ordinem redacto subrogatus est pseudopapa Leo VIII. Quem ille post obitum Ottonis in Urbem revocatus, velut adulterum et invasorem sedis deposuit, rescissis omnibus illis conciliabuli actis, quibus nullo juris et antiquitatis ordine servato, Joanne papa, amoto, suffectus fuerat. De infausto Joannis papæ exitu auctor qui assertitur Luitprandus hæc scribit : « Quadam nocte extra Romam dum secum cujusdam viri uxore oblectaret, in temporibus adeo a diabolo est percussus, ut intra dierum octo spatium eodem sit vulnere mortuus. » Non quia, ut ille ait, juste damnatus et juste receptus fuerit, quia tot tantisque vexationibus a Deo admonitus, a peccatis consuetis non abstinuit. Quanquam ista quæ apud Luitprandum narrantur non ipsius sint quam hominis adversarii, et Ottoni plus nimio ascribentis, tamen veritatem eorum non controverso, utpote quod nullum dispendium afferant fidei catholicæ, de qua unanimi consensu profitemur, Petrum Petrique successores post acceptam Christi promissionem, in moribus quidem, non autem in fide, deficere posse. Contigisse obitum Joannis papæ anno 964, pridie Idus Maii, in Reginonis auctario assertitur.

JOANNIS PAPÆ XII EPISTOLÆ ET PRIVILEGIA

I.

EPISTOLA JOANNIS PAPÆ XII AD WILHELMUM ARCHIEPISCOPUM MOGUNTINUM.

(Anno 955).

Significat litteras ejus, Agapeto inscriptas, sibi redditas fuisse. Miseras ejus dolet.

[*Epistolæ P. Bonifacii*, ed : W., p. 376.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, reverentissimo et charissimo confratri WILHELMO archiepiscopo sanctæ Mogontiacensis Ecclesiæ.

Litteras quas sanctæ memoriæ Agapeto papæ vestra destinavit fraternitas suscepisse cognoscite, quem divina omnia disponens potentia in apostolicam sedem eo moriente ordinavit, non nostris me-

D ritis, sed ejus misericordia nos præveniente, a quo sunt cuncta quæ sunt : qui nihil in orbe agi credimus, nisi quod aut velle aut consensu ejus factum fuerit. Miseriarum quippe atque afflictionum jacturas malorumque insidias hominum, qui sanctarum Dei Ecclesiarum, et omnem perturbant ordinem, atque statum condoluisse, sicut apostolica censura decrevit, gaudere cum gaudentibus, et cum flentibus flere. Totius namque Christianitatis post Dominum caput effecti non aliquo privilegio humano, sed voce ipsius Domini beato Petro apostolo, sicut bene nostis, dicentis : *Tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*, etc. Idcirco si aliquod nostri corporis mem-